

С. Ю. Бакай, Т. В. Стороженко

Методичний посібник

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

Пісні та ноти для дітей дошкільного віку

Харків 2015

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

С. Ю. Бакай

Т. В. Стороженко

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

Пісні та ноти для дітей дошкільного віку

Методичний посібник

Харків 2015

УДК 784.67(076)

ББК 85.984р30

Б 19

Бакай С.Ю., Стороженко Т.В.

«Осінній настрій. Пісні та ноти для дітей дошкільного віку». Ч.1. Методичний посібник. Для музичних керівників ДНЗ, вихователів та студентів музично-педагогічних факультетів вищих та середніх спеціальних навчальних закладів. – Х.: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2015. – 35 с.

Рецензенти:

Танько Т. П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри музично-теоретичної і художньої підготовки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Хребчук О. Є. – завідувач комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок)» № 397 Харківської міської ради.

Дане видання орієнтоване на роботу з дітьми дошкільного віку, допоможе сформувати у малят естетичне сприйняття світу, навчить їх слухати музику та емоційно реагувати на неї.

Виконання пісень з методичного посібника «Осінній настрій» про любов до рідного краю, звірят та пташок розвиватимуть здібності й таланти малюків, сформує почуття колективізму і згуртованості і заслуговує позитивної оцінки. Представлені матеріали можуть бути використані в роботі музичних керівників ДНЗ, вихователів, студентів музично-педагогічних факультетів вищих та середніх спеціальних навчальних закладів.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
протокол № 4 від 21.09.2015 р.

Видано за рахунок авторів

©Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

© Бакай С. Ю.,
© Стороженко Т. В.

Передмова

В умовах сьогодення на державному та міжнародному рівнях відбувається підвищення статусу дитинства у суспільстві, підвищення уваги до дитячої творчості, зокрема пісенної. Автори методичного збірника «Осінній настрій. Пісні та ноти для дітей дошкільного віку. Ч.1.» привнесли певне виховне значення.

У процесі навчання співу дошкільнят особливо активно розвиваються пізнавальна діяльність, емоційна чуйність, музичний слух, вокально-хорові навички, зміцнюється голосовий апарат дитини. Пісні, складені авторами, відзначаються розумінням специфіки дитячого співу та сприятимуть кращому естетичному вихованню і розвитку їх співочих навичок.

Дана збірка пісень авторів Бакай С. Ю. та Стороженко Т. В., орієнтоване на роботу з дітьми дошкільного віку, допоможе сформувати у малят естетичне сприйняття світу, навчить їх слухати музику, виконувати пісні та емоційно реагувати на неї.

Виконання пісень з методичного посібника «Осінній настрій» про любов до рідного краю, звірят та пташок розвиватимуть здібності й таланти малюків, сформує почуття колективізму і згуртованості, можуть бути використані у різних святах та сценаріях дошкільного закладу у різних вікових групах. Представлені матеріали можуть бути використані в роботі музичних керівників ДНЗ, вихователів, студентів музично-педагогічних факультетів вищих та середніх спеціальних навчальних закладів.

ЇЖАЧОК

Помірно

Ї - жа - чок, Ї - жа - чок,

ко-жу-шок із гі-ло-чок. Ї - жу носить на со-бі та хо-ва-є у но-рі.

1. Їжачок, їжачок,
Кожушок із гілочок.
Їжу носить на собі
Та ховає у норі.
2. Готувався до зими:
Назбирав смачні гриби,
Заховався до весни.
Не сумуйте, малюки!

ДОЩИК

Весело

f

Хмар-ка со - неч - ко за - кри - ла, все на - вкру - ги по - сі - рі - ло.

Кра-пель - ки зби - ра - ють - ся, до - щик по - чи - на єть - ся.

Приспів

Крап, крап, крап, крап, крап, крап!

1. Хмарка сонечко закрила,—
 Все навкруги посіріло.
 Крапельки збираються,
 Дощик починається.

Приспів:

Крап, крап. крап!
 Крап, крап. крап!

2. Одягаймо чобітки
 Та підемо по гриби!
 Парасольки відкриваєм
 Та калюжі обминаєм.

Приспів.

ЖУРАВЛІ

Наспівно

Instrumental introduction in 3/8 time, key of D major. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The tempo is marked *mf* (mezzo-forte).

Vocal entry in 3/8 time, key of D major. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The tempo is marked *mf* (mezzo-forte). The lyrics are: "В не-бі ле-тять жу-рав-лі, / Що-о-се-ни зно-ву у-путь, на чу-".

Continuation of the vocal entry in 3/8 time, key of D major. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The tempo is marked *mf* (mezzo-forte). The lyrics are: "чу-ти з не-бес їх 'кур-ли'. / жи-ні гніз-да не зів-ють. В теп-лім да-ле-кім кра- / Во-ни при-ле-тять на-вес-".

Ю. зга - да - ють про зем - лю сво - ю.
 Ні в чу - до - ві та рід - ні кра - ї.

1. В небі летять журавлі,
 Чути з небес їх "курли".
 В теплім далекім краю
 Згадають про землю свою.
2. Щоосені знову у путь.
 На чужині гнізда не зів'ють.
 Вони прилетять навесні
 В чудові та рідні краї.

МИ ЗБИРАЄМО ВРОЖАЙ

Грайливо

Ми зби-

ра - є - мо вро - жай, — і до ко - ши - ка скла - дай: — ка-пус-

ти - ну, ци - бу - ли - ну, кар - топ - ли - ну і морк - ви-ну,

бу - ряк чер - во - нень - кий - бу - де борщ смач - нень - кий.

1. Ми збираємо врожай,
І до кошика складай:
Капустину, цибулину,
Картоплину і морквину
Буряк червоненький
Буде борщ смачненький.
2. Стіл великий накриваєм,
Всю родину закликаєм.
Смачно у рідному колі,
Так бувайте всі здорові!
Завітайте всі до нас!
Пригостити раді вас!

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

Не поспішаючи

mf

The piano introduction is in 4/4 time, B-flat major. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including a sharp sign on the second measure. The left hand provides a simple harmonic accompaniment with quarter and eighth notes.

На ла - нах баш - та - ни кра - се - ні ле - жать,
Ай - стри та жор - жи - ни при - кра ша - ють сад.

The vocal melody is in 4/4 time, B-flat major. The piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern in the left hand and chordal support in the right hand.

а з де - рев каш - та - ни, жо - лу - ді ле - тять.
Я - го - ди ка - ли - ни по - лум' - ям го - рять.

The vocal melody continues in 4/4 time, B-flat major. The piano accompaniment features a more active right hand with eighth and sixteenth notes, while the left hand remains steady.

Приспів

Ві - те - рець беш - кет - ник ві - є, по - ви - ва - є,

The chorus is in 4/4 time, B-flat major. The vocal melody is simple and catchy. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note bass line and block chords in the right hand.

лис - тяч - ка кле - но - ві з де - ре - ва зри - ва - є.

1. На ланах баштани
Красені лежать,
А з дерев каштани,
Жолуді лежать.

Приспів:

Вітерець-бешкетник
Віє, повиває,
Листячко кленове
З дерева зриває.

2. Айстри та жоржини
Прикрашають сад.
Ягоди калини
Полум'ям горять
Приспів

ОСІННЯ ПІСНЯ

Спокійно

The piano introduction is in 2/4 time, key of B-flat major. The right hand features a melodic line with eighth and quarter notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. A *mf* (mezzo-forte) dynamic marking is present.

The first vocal line is in 2/4 time, key of B-flat major. The melody is simple and lyrical, with lyrics in Ukrainian. The piano accompaniment continues with a steady harmonic support.

Лис - тяч - ко круж - ля - є, до - щик на - кра - па - є,

The second vocal line continues the melody in 2/4 time, key of B-flat major. The piano accompaniment remains consistent, providing a gentle background for the voice.

пташ - ки від - лі - та - ють у теп - лі кра - я.

Приспів

The chorus is in 2/4 time, key of B-flat major. It features a more active melody with some eighth notes. The piano accompaniment includes some arpeggiated chords. The lyrics are in Ukrainian.

О - сінь за - ві - та - ла, фар - би роз - ки - да - ла, -

ки - ли - мом ба - гря - ним вкри - ла - ся зем - ля ля.

1. Листячко кружляє,
Дощик накрапає,
Пташки відлітають
У теплі края.

Приспів:
Осінь завітала,
Фарби розкидала, —
Килимом багряним
Вкрилася земля.

2. На гілках краплинки,
Ніби намистинки:
Стиглі горобинки
Бачимо здаля.

Приспів.

ОСІНЬ

Не швидко

mf *sim. legato*

О - сінь — та - ка ми - ла! Ти до нас прий - шла,
яб - лук на - тру - си - ла, гру - ші при - нес - ла.
Світ роз - ма - лю - ва - ла в різ - ні ко - льо - ри.

The musical score is written for voice and piano. It begins with a piano introduction in D major, 2/4 time, marked 'mf' and 'sim. legato'. The introduction features a flowing eighth-note pattern in the left hand and a melody in the right hand. The vocal entry occurs at the second measure of the introduction. The lyrics are in Ukrainian and describe the beauty of autumn. The piano accompaniment continues with a consistent eighth-note pattern in the left hand, while the right hand provides harmonic support for the vocal line. The score is divided into four systems, each containing a vocal line and a piano accompaniment.

У са - ду до - зрі - ли о - се - ні да - ри.

1. Осінь - така мила!
Ти до нас прийшла,
Яблук натрусила,
Груші принесла.
Світ розмалювала
В різні кольори.
У саду дозріли
Осені дари.

2. Вересень дарує
Гарні, теплі дні,
Сонечко нам світить
Наче навесні.
Незабаром жовтень
В гості завіта.
Листопад минеться
Та прийде зима.

ТАНОК КВІТІВ

Рухливо

The musical score is written for voice and piano. It features a key signature of two sharps (F# and C#) and a time signature of 6/8. The tempo is marked 'Рухливо' (Allegretto). The score is divided into three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part consists of a right-hand melody and a left-hand bass line. The first system includes a vocal line with a rest followed by a melodic phrase, and a piano introduction starting with a forte (f) dynamic. The second and third systems contain vocal lines with lyrics in Ukrainian, accompanied by the piano. The lyrics describe flowers dancing in a garden, with various colors.

Раз, два, три, раз, два, три –

кві - ти тан - цю - ють в мо - є - му сад - ку, в ко - ло ста - ють та круж -

ля - ють в тан - ку. Різ - ні яс - кра - ві тут є ко - льо - ри.

І до сві - тан - ку валь - су - ють во - ни.

Раз, два, три, раз, два, три –
Квіти танцюють в моєму садку,
В коло стають та кружляють в танку.
Різні яскраві тут є кольори.
І до світанку вальсують вони,
І до світанку вальсують вони.

КАЛИНА

Не поспішаючи

Чер - во - ну ка - ли - ну
Ка - ли - на на - дво - рі, -

ко - ли - са - є ві - тер. До-щик по-ви-ва - є ка-ли-но-ві ві - ти.
щас-тя в на-шім до - мі. Кра са ка-ли-но - ва у тво-їй до-ло - ні.

Приспів:

Збе-ре-жи ка-ли - ну як сво-ю ро-ди - ну, і лю-би без-меж - но

рід - ну У - кра - ї - ну.

1. Червону калину
 Колисає вітер.
 Дощик повиває
 Калинові віти.

Приспів:

Збережи калину
 Як свою родину
 І люби безмежно
 Рідну Україну.

2. Калина надворі –
 Щастя в нашім домі.
 Краса калинова
 У твоїй долоні.

Приспів.

ОСІННІ ДАРИ

Рухливо

mf

Люб-лять ді - ти во - се - ни

mf

mp

їс - ти смач - ні ка - ву - ни — все - ре - ди - ні чер - во - нень - кі, со - ко - ви - ті, со - ло - день - кі.

1. Люблять діти восени
Їсти смачні кавуни —
Всередині червоненькі,
Соковиті, солоденькі.

2. Ми з матусею раненько
Натрусили слив синеньких.
Їх покладемо у компот,
Трішки кидаємо у рот.

3. Яблука червоні
Тримаю у долоні:
Літом дозрівали,
З дерева упали.

4. Я скуштував грушу,
Буде смачно дуже.
З татом урожай збираю
Всю родину пригощаю.

ЗАГАДКИ ПРО ОСІНЬ

1. Вересень, жовтень, листопад,
Довгий день іде на спад.
Дзвоник до школи скликає.
Коли це буває? *(Восени)*

2. Голі поля, мокне земля,
Пташки відлітають.
Хто скаже, хто знає,
Коли це буває? *(Восени)*

3. Шов хлопчина через ліс,
Молоко в відерці ніс.
Хлюпнув трішки молока,
Зникли поле, ліс, ріка *(Туман)*

4. В школах дзвоник продзвенів,
Школярів дім знань зустрів.
В лісі вирости грибочки,
У опеньках всі пеньочки *(Вересень)*

5. Біла тітка мандрувала,
Воду під кожух сховала.
За сосну перечепилась,
І дощем на ліс пролилась *(Хмара)*

6. Ліс гостинно закликає –
Нас грибами пригощає.
Неба потускніла просінь,
У права вступає... *(Осінь)*

7. Що то за пора - вгадай!
На городі – урожай!
Що захочеш – то й збирай!
Огірки і помідори,
І морквина, і салат,
Цибулинки і перчинки,
І капусти цілий ряд... *(Осінь)*

8. Насувалася – гриміла,
Стріли до землі летіли.
Нам здавалось, йде з бідною,
А вона ішла з водою.
Підійшла і пролилася,
Земля вдосталь напилася (Хмара)

9. Він у морі спочивав,
У хмаринці мандрував
І галявину з травою
Вимив чистою водою (Дош)

ЗАГАДКИ ПРО ОВОЧІ

1. Вона на грядці сонцем сяє,
Родичів багато має
Гарбузова господиня,
Знають всі: зоветься... (Диня)

2. І гірка, і завжди свіжа,
Всі їдять її, одначе,
Хто її ножем поріже,
Неодмінно сам заплаче (Цибуля)

3. Вони зеленої всі масті,
Всі довгасті і смугасті,
Прив`язали їх в рядках,
На зелених ланцюжках.
Гарбузові сини й дочки,
Ми звемо їх... (Огірочки)

4. Вони цукрові й кормові,
А бувають ще й столові.
Ростуть в полі рядками,
Всі зовуть їх... (Буряками)

5. В земляній сиджу коморі
А коса моя надворі *(Морква)*
6. Її смажать, її варять,
Хоч отрутою і кроплять,
Всі їдять її і хвалять,
А ім'я її ... *(Картопля)*
7. На городі восени
Лежать жовті кабани, -
Прив'язані за хвости,
Щоб не надумали втекти *(Гарбузи)*
8. Сто хустин собі напнула,
Кожушок вдягнуть забула *(Капуста)*
9. Що то за голова,
Що лиш зуби й борода *(Часник)*
10. Коли був я молодий,
Набравсь лиха та біди.
Всяк любив мене й кохав,
І щипав мене, й кусав.
А коли я став старий,
Хтось окропом обварив *(Горох)*
11. Як не віриш - перевір,
На мені дванадцять шкір.
А гризнеш – в сльозах покинеш,
Бо я звуся – ... *(Цибулина)*
12. Я – козак, розпавлю чуба,
Блисну білим-білим зубом.
Ось до всіх я посміхнусь,
На зубці враз розділюсь *(Часник)*

ЗАГАДКИ ПРО ПТАХІВ

1. Летів птах через дах,
Сів на воротях
У червоних чоботях *(Лелека)*

2. Сам вечірньої години
Заховався в кущ калини, -
Та на дудочку одну
Грає пісню чарівну *(Соловей)*

3. Вірно людям я служу
Їм дерева стережу.
Дзьоб міцний і гострий маю,
Шкідників їм здобуваю *(Дятел)*

4. Чорномазий, білодзьобий,
Він за плугом важно ходить.
Черв'ячків, жучків знаходить.
Сторож вірний, друг полів,
Перший вісник, друг полів *(Грак)*

5. Які ноги заввишки,
Такий дзьоб завтовшки.
Хату на хаті має,
Всім жабам рахунок знає *(Лелека)*

6. Спереду шильце,
Зверху чорне суконце,
Під сподом полотенце *(Ластівка)*

7. У садочку, понад тином
Я зробив йому хатину.
Він навколо обдивився,
Засміявся й оселився.
Здогадалися ви, однак,
Хто в нас поселився? *(Шпак)*

**8. Хто гнізда свого не має,
Яйця іншим підкладає.
Та у лісі, в холодку
Все кує: «Ку-ку, ку-ку»** *(Зозуля)*

**9. Маленький хлопчик
В сірій свитині
По дорогах стрибає
Крихти збирає** *(Горобець)*

**10. Дивний ключ у небі лине,
Не залізний, а пташиний.
Цим ключем в осінній млі
Відлітають...** *(Журавлі)*

**11. Сіла пташка на дубку,
Завела своє «Ку-ку!»
Стрепенулись їжачок,
Заєць і козулі.
Всіх збудив той голосок
Пісенька...** *(Зозулі)*

**12. Довгі ноги, довгий ніс,
Прилетів, обід приніс:
Смачних жабеняток
Для своїх маляток** *(Журавель)*

**13. Ми пішли до гаю вдвох -
Я й сестра Даринка.
А в гаю там – «тьох» та «тьох»
Та іще так дзвінко.
Що за співанки? Чиї?
То співають ...** *(Солов'ї)*

14. Я ловлю комах, жучків,
Їм маленьких черв'ячків,
В теплий край я не літаю
Під стріхою хату маю.
Цвірінь! Сів я на хлівець,
Звати мене – ...

(Горобець)

15. На скелі він будує дім,
І не боїться жити в нім.
Два могутніх крила
У господаря...

(Орла)

16. Ось вони на сніг упали,
І розквітли, як квітки.
На городах мак рожевий
Так заквітчує грядки.
Ще хвилина, і, як в казці,
Враз осипались квітки.
І за вітром, над снігами
Полетіли...

(Снігурі)

17. Вгорі тремтить сіренька пташка,
Й пісні співає голосні.
Та жаль, що тільки навесні
Ну, називай же, без відмовок
Що це за пташка?...

(Жайворонок)

18. В лісі тихо – я мовчу,
Гілка трісне – я кричу

(Сорока)

19. Пташечка невеличка,
В неї білі щічки.
Сірі лапки, чорна шапка,
Фартушок жовтенький,
Голосок тоненький.
Та ця пташка невеличка
Називається...

(Синичка)

20. Цікава пташка у нас проживає.
 Животик жовтенький ця пташка має
 За море, у теплі краї не літає,
 А з нами зимує, для нас співає
 Що це за птиця?
 Здогадались? Це... (Синиця)

21. Всі птахи, як птахи.
 А ці – диваки.
 Мають дзьоб, як два гачки,
 І виводять молодняк
 Серед лютої зими (Шишкар)

22. Перший я приніс весну,
 Розбудив усе від сну,
 Заспіваю під вікном,
 Бо звуть мене... (Шпаком)

23. Вдень спочиваю,
 А вночі літаю,
 Маю круглі очі,
 Бачу серед ночі (Сова)

24. Гриць дивується, питає:
 «Що за пташка так співає?»
 Як горобчик цвірінчить,
 Мов сорока стрекотить,
 А ще інколи, бува,
 Що кричить, немов сова.
 Хто ж виспівує отак?
 Та тож співає... (Шпак)

25. Попід хмарами літає
 І на землю поглядає
 Як побачить він зайчиська,
 Випускає пазуриська. (Орел)

26. Не людина, а живе в хатині (Шпак)

**27. Швидко скрізь цей птах літає,
Безліч мушок поїдає,
За вікном гніздо будує,
Тільки в нас він не зимує (Ластівка)**

**28. Бідовий хлопчина
В теплій сірячині
По двору стрибає,
Крихти підбирає (Горобець)**

**29. Всі в блакитнім піджачку
В рожевій сорочці
В нас зимою по садку
Гуляють, як гості (Снігурі)**

**30. Біла латка, чорна латка
По дереву стрибає (Сорока)**

**31. Які ноги заввишки,
Такий ніс завдовжки,
Хату на хаті має,
Жабам рахунок знає (Пелека)**

**32. Швидко всюди я літаю,
Комашню у дзьоб хапаю
За вікном гніздо будую
Але в ньому не зимую (Ластівка)**

**33. Без вікна мій теремок –
Тільки вхід, над ним дашок.
Дім під вами, угорі,
Не дістатись дітворі (Шпак)**

34. Кожен добре мене знає:
Найчорніший птах весняний,
Я по полю походжаю
Черв'ячків усіх з'їдаю (Грак)
35. Уночі гуляє,
А вдень спочиває.
Має круглі очі,
Бачить серед ночі (Сова)
36. В мене є великий хист,
Я співаю, як артист.
Спів мій радісний усюди,
Люблять слухати всі люди (Соловейко)
37. Хто у лісі стук та стук,
Розтрощив маленький бук.
Що за пташка-трудівник?
Лінуватись він не звик (Дятел)
38. Хто так рано-пораненьку
Тьохкає, співає.
Хто весну-красну раненько
Радю зустрічає? (Соловей)
39. Балакуча стрекотуха
Все почує, все підслуха.
Ліс швиденько облетить,
І про все розкаже вмить (Сорока)
40. Хто високо на суку
Все співає: «Ку-ку, ку-ку!» (Зозуля)
41. Що за пташечки сіренькі,
Зацвірінькали раненько:
«Ців-ців-ців, ців-ців-ців!»
Хто співати їх навчив? (Горобці)

42. На дворі хатка, солом'яний дах,
 Живе там сіренький, малесенький птах.
 Із сонечком рано встає пташеня,
 Цвірінькає, стрибає, шукає черв'яка.
 Хто відгадає, той молодець
 Сіренька пташечка – це ... (Горобець)

ЗАГАДКИ (інше)

1. Дивний гість прийшов на ганок,
 Ще замовив на сніданок
 Темряви і трохи ночі
 Як поїв – заплющив очі (День)
2. Біла димка все ховає –
 Зупинився авторух.
 Дім, дерева – все зникає.
 І не видно навіть вух (Туман)
3. Що за рік чотири рази
 Перевдягається? (Земля)
4. Тут міста, країни, скелі,
 Океани і пустелі.
 Гори, ріки і моря,
 Мандрувати буду я!
 Щоб по світу мандрувати,
 Не виходжу я із хати.
 Не сідаю у автобус,
 А беру у руки... (Глобус)
5. Не їсть і не п'є,
 Тільки ходить і б'є (Годинник)

6. Справно йде, хоч ніг не має,
 «Цок-цок-цок» усім співає
 І секунди, і хвилини,
 Нам рахує щохвилини *(Годинник)*

7. Я не коли не сиджу,
 А ходжу, ходжу, ходжу.
 І хоч з місця не зйду,
 Все про час вам розкажу *(Годинник)*

8. Як тільки день і ніч минуть,
 Цей час добою люди звуть.
 Одна доба, хай кожний знає,
 Годин 24 має
 (Що було вчора і що буде завтра?) *(День)*

9. Видно край, але скільки йдеш –
 До нього не дійдеш *(Горизонт)*

10. Край видно,
 Але дійти до нього не можливо *(Горизонт)*

11. У дорогу вирушаю,
 Щоб дістатись небокраю.
 Я за ним, він – утікати,
 Не дається наздогнати *(Горизонт)*

12. Країни без людей,
 Міста без будинків,
 Ліси без дерев,
 Моря без води *(Карта)*

13. Одноногий я стою,
 Знаю службу я свою:
 На моїй нозі сповна,
 Куля держиться земна *(Глобус)*

14. Чи може дощ іти два дня підряд? (Ні, бо між днями є ніч)

15. Який годинник показує правильно час тільки два рази на добу?
(Поламаний)

16. Сім братів: віком рівні, іменами різні
(Дні тижня)

**17. Дванадцять братів, один за одним ходять,
Один одного не обходять** (Місяці року)

**18. Стоїть дерево, на ньому дванадцять сучків,
На сучку чотири корзини.
А в кожній корзинці сім яєць, і в кожному назва є**
(Рік)

**19. Стоїть дуб, а на ньому дванадцять гілок,
А на кожній гілці – чотири гнізда.
А в кожному гнізді – по чотири пташенят.
Кожне з них – наполовину біле, наполовину чорне.**
(Рік, місяці, тижні, дні, день та ніч)

**20. Щось літало, та й у воду впало.
Води не сколотило, та й само не полетіло**
(Пір'їна)

**21. Із землі підніме навіть дитина,
А через хату не перекине навіть дорослий**
(Пір'їна)

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Їжачок.....	5
3. Дощик.....	6
4. Журавлі.....	8
5. Ми збираємо врожай.....	10
6. Осінній настрій.....	12
7. Осіння пісня.....	14
8. Осінь.....	16
9. Танок квітів.....	18
10. Калина	20
11. Осінні дари	22
12. Загадки про осінь.....	23
13. Загадки про овочі.....	24
14. Загадки про птахів.....	26
15. Загадки (інше).....	32